

Публічні закупівлі

Відбір суб'єктів господарювання

Зміст

- [Загальна інформація](#)
- [Статус суб'єктів господарювання: підстави для виключення зі списку кандидатів, «самоочищення», Єдиний європейський закупівельний документ](#)
- [Критерії на етапі відбору – загальні вимоги](#)
- [Застосування критеріїв відбору – спроможність здійснювати професійну діяльність, економічне і фінансове становище, технічна та/або професійна спроможність](#)
- [Відсутність або часткова відсутність документації](#)
- [Короткі списки](#)
- [Офіційні списки](#)
- [Стратегія відбору суб'єктів господарювання](#)
- [Комунальні послуги](#)
- [Додаткова інформація](#)

Публікується з дозволу Карен Гілл, керівника програми SIGMA

2 Rue André Pascal
75775 Paris Cedex 16
France

[електронна адреса: sigmaweb@oecd.org](mailto:sigmaweb@oecd.org)

Телефон: +33 (0) 1 45 24 82 00

Факс: +33 (0) 1 45 24 13 05

www.sigmaweb.org

Відповідальним за публікацію цих рекомендацій є генеральний секретар ОЕСР. Погляди, виражені у цьому документі, у жодному разі не можуть вважатися такими, що відображають офіційну позицію Європейського Союзу, і не завжди відображають погляди ОЕСР та його країн-членів чи країн-бенефіціарів, що беруть участь у програмі SIGMA.

Цей документ і будь-які карти, включені до нього, не суперечать статусу або суверенітету будь-якої території, не порушують міжнародні кордони і не змінюють назви будь-яких територій, міст і районів.

Загальна інформація

Державний держзамовник повинен впевнитися, що суб'єкт господарювання, з яким він укладає контракт, може повністю виконати умови контракту. Можливо, держзамовнику буде необхідно перевірити, наприклад, відповідність діяльності суб'єкта господарювання основним юридичним вимогам, а також його фінансові ресурси, досвід, вміння і технічні можливості. Таким чином, держзамовник не включатиме до процедури закупівель суб'єктів господарювання, які не пройшли перевірку. Ця процедура називається кваліфікаційним відбором.

Відбір суб'єктів господарювання складається з двох окремих етапів. На першому етапі держзамовник встановлює, чи є підстави для виключення суб'єкта господарювання зі списку учасників. Потім держзамовник вивчає, чи відповідають суб'єкти господарювання, які не були виключені зі списку учасників, відповідним вимогам до учасників тендеру. Відібраних суб'єктів господарювання запрошують надати тендерну документацію, взяти участь у перемовинах або у співбесіді. Якщо проводяться відкриті торги, оцінюють документацію, яку подали вже перевірені учасники торгів.

Відбір суб'єктів господарювання включає процес оцінювання і рішення щодо того, які суб'єкти господарювання можна кваліфікувати як таких, що здатні виконати умови контракту. Процес відбору повинен проводитись із застосування об'єктивних і прозорих критеріїв, які виключають можливість дискримінації. Такі критерії встановлюються заздалегідь і про них повідомляють суб'єктів господарювання.

Директива про публічний сектор (Директива)¹ значно обмежує рішення держзамовника у цьому питанні, оскільки у ній: 1) перераховані критерії відбору, які може обрати держзамовник; 2) встановлюються документи або докази, які державний замовник може вимагати від суб'єктів господарювання на підтвердження того, що вони відповідають встановленим критеріям, а також 3) визначає загальні правила щодо процесу відбору.

Мета Директиви – забезпечити умови, які не дозволяють державний замовник приховати факти дискримінації, і надає рівні можливості для всіх суб'єктів господарювання, які беруть участь у торгах. Основне завдання – сприяти проведенню вільних торгів у середині європейської спільноти і дотриманню принципів свободи надання послуг і свободи заснування, сформульовані у Договорі².

Державний замовник може використовувати такі критерії відбору при визначенні, чи можна кваліфікувати суб'єкта господарювання, як такого, що здатен виконати умови конкретного контракту:

- статус суб'єкта господарювання
 - обов'язкові підстави для виключення
 - додаткові підстави для виключення
- спроможність здійснювати професійну діяльність
- економічний і фінансовий стан
- технічна та/або професійна спроможність.

¹ Директива про державний сектор 2014/24 ЄС від 26 лютого 2014 року.

² Договір про функціонування Європейського Союзу, консолідована версія Договору про функціонування Європейського Союзу, *Офіційний журнал Європейського Союзу*, С 326, 26 жовтня 2012 року. У цій аналітичній записці про закупівлі цей Договір іменується «TFEU» або «Договір».

Статус суб'єкта господарювання

Обов'язкові підстави для виключення зі списку кандидатів: держзамовник має виключити зі списку кандидатів таких суб'єктів господарювання, яких було офіційно звинувачено в одній або кількох злочинних видах діяльності:

- участь у злочинній організації
- корупція
- шахрайство
- терористична діяльність або злочини, пов'язані з діяльністю терористичної організації
- відмивання грошей або фінансування тероризму
- експлуатація праці дітей та інші форми торгівлі людьми.

Підстави для виключення через невиконання зобов'язань у сплаті податків і соціальних внесків можуть бути віднесені як до обов'язкових, так і до додаткових причин для виключення.

По-перше, держзамовник виключає зі списку кандидатів суб'єкта господарювання, які проходили у справі про порушення зобов'язань стосовно сплати податків або соціальних внесків (обов'язкова причина виключення), що встановлено адміністративним або судовим рішенням, що має фінансову і зв'язувальну дію.

По-друге, держзамовник може виключити оператора на власний розсуд або за вимогою держави-члена, якщо держзамовник має засоби довести, що суб'єкт господарювання порушує зобов'язання стосовно виплати податків або соціальних внесків (додаткові підстави для виключення, які можуть бути розглянуті як обов'язкові державою-членом). Втім, виключення більше не застосовується, коли суб'єкт господарювання зробив виплати за зобов'язаннями або уклав зв'язувальну угоду з метою зробити виплати за зобов'язаннями. Усі комісійні і штрафи повинні бути сплачені.

Додаткові підстави для виключення: Держзамовник має право виключити суб'єкта господарювання зі списку учасників торгів за таких обставин:

1. Держзамовник може довести за допомогою будь-яких відповідних інструментів, що суб'єкт господарювання порушує вимоги екологічного, соціального і трудового права, які викладені у законодавстві ЄС, національному законодавстві, колективних угодах або у положеннях міжнародного екологічного, соціального і трудового права.
2. Суб'єкт господарювання є банкрутом або знаходиться у процесі банкрутства або закриття; його активи розглядаються організацією з ліквідації компаній або судом; або він знаходиться у подібній ситуації, згідно з національними законами і законодавчими актами.
3. Держзамовник може довести за допомогою відповідних інструментів, що суб'єкт господарювання винний у суворому порушенні професійної етики, що ставить під питання його доброчесність.
4. Держзамовник має серйозні підстави вважати, що суб'єкт господарювання дійшов домовленості з іншими суб'єктами господарювання з метою порушити принципи чесної конкуренції.
5. У випадку конфлікту інтересів, єдиний ефективний спосіб позбутися цього конфлікту – це виключити суб'єкта господарювання з процесу закупівель.

6. Порухення принципів чесної конкуренції, викликане попереднім залученням суб'єкта господарювання до підготовки процесу торгів, не можна виправити меншим втручанням, ніж виключення з торгів.
7. Суб'єкт господарювання показав значні або постійні порушення значущих вимог за попередніми державними контрактами або контрактом-поступкою, що призвело до передчасного припинення дії цього контракту, а також збитків або інших подібних наслідків.
8. Суб'єкт господарювання був визнаний винним у серйозних порушеннях щодо наданої інформації, що підтверджує відсутність підстав для виключення або відповідності критеріям відбору, в утриманні такої інформації або неспроможності надати підтверджуючі документи, які вимагає держзамовник.
9. Суб'єкт господарювання вчинив неправочинний вплив на прийняття рішення держзамовником або отримання конфіденційної інформації, яка може надати операторові нелегітимні переваги у процесі закупівель.

У національному законодавстві деякі або усі з вищезазначених підстав для виключення можуть зазначатися як обов'язкові підстави.

Що означає «самоочищення»? У Директиві представлені заходи з «самоочищення». Суб'єкти господарювання, які опинились у ситуації, коли їм загрожує виключення з процесу закупівель, можуть застосувати заходи, спрямовані на виправлення наслідків будь-яких кримінальних правопорушень або злочинів, а також щоб запобігти можливості порушень у їхній діяльності у майбутньому.

Відповідно до цього, суб'єкт господарювання може надати докази, які доводять, що заходи, які він застосував, є достатніми, щоб підтвердити його надійність, незважаючи на існування відповідних підстав для виключення. Наприклад, суб'єкт господарювання повинен довести, що він сплатив або намагався сплатити компенсацію за шкоду від кримінального правопорушення, що всі факти й обставини були роз'яснені у зрозумілий спосіб шляхом активної співпраці зі слідчими органами, і що цей суб'єкт господарювання застосував конкретні технічні, організаційні й особисті заходи, необхідні для запобігання вчиненню кримінальних правопорушень у майбутньому.

Якщо держзамовник вважає, що заходи з «самоочищення» не є достатніми, щоб довести надійність цього суб'єкта господарювання, то оператор повинен отримати від держзамовника висновок про причини того, що вжиті заходи не були достатніми, щоб не виключати суб'єкта господарювання зі списку учасників закупівель.

«Самоочищення» не застосовується до тих суб'єктів господарювання, яких було виключено зі списку учасників закупівель або процедури надання концесії через прийняте остаточне рішення суду на період виключення з процесу закупівель (у деяких державах-членах виключення з процесу закупівель може бути додатковою санкцією у рішенні кримінального суду). Таке обмеження застосовується, однак, у тих державах-членах, на які розповсюджується дія рішення суду.

Єдиний європейський закупівельний документ (European Single Procurement Document).

З метою полегшити й обмежити адміністративний тягар, у Директиві вводиться поняття Єдиного європейського закупівельного документу (Документ). Цей Документ є чинною декларацією, яку суб'єкт господарювання надає як доказ своєї спроможності, замість свідoctв, наданих державними органами і третіми сторонами, що свідчать про те, що суб'єкт господарювання:

- не знаходиться у ситуації, яка передбачає обов'язкове або можливе виключення його з процедури закупівель (обов'язкові та додаткові підстави для виключення); у випадку якщо суб'єкт господарювання застосував заходи «самоочищення», йому варто надати інформацію про такі заходи;

- відповідає критеріям відбору, які встановлені держзамовником;
- якщо це можна застосувати, виконує об'єктивні правила і критерії, встановлені для відбору учасників до короткого списку.

Тобто Документ включає офіційну заяву суб'єкта господарювання, в якій стверджується, що відповідні підстави для виключення не застосовні та/або що суб'єкт господарювання відповідає встановленим критеріям відбору. Документ повинен 1) містити інформацію за вимогами держзамовника; 2) визначити державний орган або третю сторону, що відповідає за видачу підтверджуючих документів; 3) містити офіційну заяву, де зазначається, що суб'єкт господарювання матиме змогу надати підтверджуючі документи за вимогою і без затримок, а також 4) мати таку інформацію, як посилання на базу даних в інтернеті, ідентифікаційні дані та, якщо це може бути застосовано, необхідну згоду на надання права доступу для держзамовника на отримання підтверджуючих документів.

Якщо суб'єкт господарювання посилається на ресурси інших суб'єктів господарювання, у Документі повинні бути дані про цих суб'єктів.

Європейська комісія опублікувала стандартну форму Документу. Його необхідно використовувати у всіх закупівлях, на які поширюється дія Директиви. Для закупівель, що за загальною сумою нижчі за фінансовий поріг, зазначений у Директиві, держави-члени можуть вимагати або використання Документу, або встановлювати власний формат декларацій для суб'єктів господарювання, що беруть участь у конкурсі. Документ можна використовувати повторно, якщо інформація, яку він містить, точна й актуальна. З квітня 2018 року Єдиний європейський закупівельний документ можна складати і подавати виключно в електронній формі.

Які докази можуть запросити держзамовники від суб'єктів господарювання, щоб довести, що до них не можуть бути застосовані обов'язкові або додаткові підстави для виключення? Відповідно до принципу прозорості, держзамовник повинен викласти у повідомленні про контракт обов'язкові і додаткові підстави для виключення з процесу закупівель, які будуть застосовані, а також інформацію, яка вимагається від суб'єкта господарювання, щоб довести, що він не підлягає виключенню.

Під час подачі заявок на участь у закупівлях держзамовник зобов'язаний прийняти Документ як такий, що заміняє свідоцтва, надані державними органами або третіми сторонами, і що підтверджує, що суб'єкт господарювання не підлягає виключенню за обов'язковими або додатковими підставами, а також відповідає критеріям відбору держзамовника.

Перш ніж обрати переможця торгів, держзамовнику варто вимагати, щоб учасник торгів, який держзамовник обрав як переможця, надав останні актуальні документи на підтвердження відсутності підстав для виключення і на відповідність критеріям відбору.

Втім, держзамовник може в будь-який момент запросити в учасників торгів і кандидатів усі або частину підтверджуючих документів під час проведення конкурсного відбору, якщо це необхідно для підтвердження добросовісності участі у процедурі відбору. Ця вимога може виникнути, наприклад, коли під час обмеженої процедури або під час інших процедур, коли має місце окремий кваліфікаційний відбір і етап відбору кандидатів, якщо до конкурсу запрошується обмежена кількість учасників (так званий «короткий список»).

З іншого боку, держзамовнику не дозволяється вимагати підтверджуючі документи або інші документи, якщо є можливість безкоштовно отримати їх безпосередньо з національних реєстрів держави-члена. Наприклад, це національні реєстри закупівель, віртуальні профілі компаній або кваліфікаційні системи. Суб'єкти господарювання не повинні надавати документи, якщо держзамовник вже має такі документи, оскільки перед тим вже укладався контракт або рамкова угода з цим суб'єктом господарювання.

Підтверджуючі документи, що вимагаються Щодо обов'язкових підстав для виключення, то вимагається витяг з судового реєстру або його еквіваленту або, якщо у державі не надаються такі документи, декларація під присягою. Якщо це доречно, держзамовник пропонує суб'єкту господарювання надати докази, що він не підпадає під обов'язкові підстави для виключення.

Щодо додаткових підстав, типи документів залежать безпосередньо від обраних додаткових підстав. Якщо йдеться про суворі порушення професійної поведінки і хибне представлення інформації, сам держзамовник визначає, які типи документів приймати від суб'єкта господарювання.

Суб'єкти господарювання, зареєстровані в інших країнах-членах: для держзамовника може виявитися складним встановити на практиці, які документи вимагати від суб'єктів господарювання, зареєстрованих в інших державах-членах, щоб вони могли довести, що не підпадають під дію обов'язкових або додаткових підстав для виключення і визначити органи влади, які відповідають за видачу таких документів за національним законодавством тієї чи іншої держави-члена.

Для сприяння доступу до такої інформації у різних державах-членах, служби Європейської комісії створили онлайн-репозиторій свідоцтв і сертифікатів (e-Certis), який містить інформацію про свідоцтва і сертифікати, а також документи інших типів, що використовуються у різних державах-членах. Держави-члени повинні постійно оновлювати інформацію. База даних e-Certis доступна на сайті³.

Критерії на етапі відбору – загальні вимоги

Відповідно до принципу прозорості, держзамовник повинен викласти у повідомленні про контракт критерії відбору, які застосовуються, а також актуальні дані про операторів, які вимагаються.

Держзамовнику дозволяється, але він не зобов'язаний, розглядати відповідність, економічне та фінансове становище, а також професійно-технічні можливості суб'єкта господарювання. Таким чином держзамовник може вирішити, що саме вимагати від суб'єктів господарювання, обравши з дозволених критеріїв відбору.

Критерії повинні стосуватися і відповідати предмету контракту. Встановлення критеріїв, які не є необхідними або відповідними, може призвести до участі у конкурсі суб'єктів господарювання, які не мають потрібної кваліфікації, і може завадити суб'єктам господарювання, що відповідають вимогам конкурсу, взяти участь у закупівлях.

Встановлення мінімального рівня потужності суб'єкта господарювання для участі залишається на розсуд держзамовника. Однак якщо держзамовник вирішить встановити мінімальний рівень потужності, він повинен відповідати і бути пропорційним предмету закупівель, що зазначається у повідомленні про контракт.

За жодних обставин встановлені критерії відбору не мають змінюватися або виключатися у процесі відбору суб'єктів господарювання. На цьому етапі критерії повинні застосовуватися у встановленому вигляді.

Застосування критеріїв на етапі відбору

Спроможність здійснювати професійну діяльність: Держзамовник може встановити, чи здатен суб'єкт господарювання здійснювати професійну діяльність, перевіривши, чи зареєстрований цей суб'єкт у торгових і професійних реєстрах держави-члена, де він зареєстрований. Якщо у країні немає реєстру, суб'єкти господарювання можуть скласти

³ <http://ec.europa.eu/markt/ecertis/login.do>

декларацію під присягою або надати сертифікат у відповідності з положеннями національного права їхньої держави-члена. Список реєстрів і відповідних декларацій або свідоцтв чи сертифікатів для кожної держави-члена знаходиться у відповідних додатках до Директиви.

Чи може держзамовник вимагати від іноземних учасників торгів, щоб вони були зареєстровані у державі-члені, де розташований держзамовник? Суд справедливості ЄС вважає таку вимогу застосовною, тільки якщо виконуються умови рівного ставлення. Суд справедливості ЄС постановив, що держзамовник може виключити кандидата зі списку учасників, якщо той не виконує зобов'язання (наприклад, щодо виплати податків та соціальних внесків) у державі-члені, де розташований держзамовник. Дозволяється проводити додаткову перевірку виконання таких зобов'язань. Вимога реєстрації є законною, якщо вимога реєстрації не ускладнює або не затримує участь іноземного оператора, або якщо це не пов'язане з надмірними адміністративними виплатами.

З іншого боку, держзамовник не може вимагати від суб'єкта господарювання, що зареєстрований в іншій державі-члені, щоб він був зареєстрований у торговому або професійному реєстрі країни, де держзамовник здійснює свою діяльність. Така вимога була би порушенням як Директиви, так принципів свободи надання послуг.

Економічний і фінансовий стан: Державний замовник може дослідити економічне і фінансове становище суб'єкта господарювання. Критерії економічного і фінансового становища повинні включати оцінювання фінансових ресурсів кандидата (на період дії контракту), таких як грошові ресурси, кредитні лінії або інші джерела, які б дозволили виконати зобов'язання за контрактом, який буде укладено. Держзамовник може вимагати від суб'єкта господарювання, наприклад, певного мінімального річного обігу, включно з мінімальним обігом у сфері, яку покриватиме контракт.

Щоб сприяти участі малого і середнього бізнесу, у Директиві встановлено правило, що держзамовнику забороняється вимагати, щоб мінімальний річний обіг перевищував вартість контракту більше, ніж удвічі. Однак держзамовник може вимагати більший рівень обігу тільки у випадках, коли це виправдано, наприклад, специфічними ризиками, пов'язаними з природою робіт, послуг або товарів. Також мають зазначатися причини для встановлення таких вимог.

Документи, які держзамовник може просити надати суб'єктів господарювання як свідоцтво економічного та фінансового становища: У одному з додатків до Директиви наведено список документів, що держзамовник може запросити в суб'єкта господарювання як свідоцтво економічного та фінансового становища. Однак цей список є приблизним і невичерпним. Тому держзамовник може вимагати додаткові документи, не зазначені у Директиві, але згідно з основними принципами проведення публічних закупівель. У Директиві викладені вимоги щодо документів/інформації, яку можна вимагати від суб'єктів господарювання, а саме, що вони мають бути безпосередньо пов'язані й пропорційно співвідносні з предметом контракту.

Технічна та/або професійна спроможність: Держзамовник може дослідити технічну та/або професійну спроможність суб'єкта господарювання виконувати зобов'язання за контрактом, тобто чи має суб'єкт господарювання необхідні людські та технічні ресурси і досвід, щоб виконати умови контракту, відповідно до стандартів якості.

Документи суб'єкта господарювання на підтвердження його технічної та/або професійної спроможності: один з додатків до Директиви містить список документів, щодо яких держзамовник має право зробити запит в суб'єкта господарювання на підтвердження його технічної та/або професійної спроможності. Це повний список необхідних документів, тому держзамовник не має права робити запит на інші документи. Однак держзамовник не зобов'язаний робити запит на всі документи зі списку, достатньо отримати тільки такі, що є необхідними для оцінювання технічної та/або професійної

спроможності суб'єкта господарювання стосовно контракту, що буде укладено. Список документів поділений згідно з предметом контракту (а саме товари, роботи або послуги).

Чи може суб'єкт господарювання залучати ресурси інших суб'єктів господарювання на підтвердження свого економічного і фінансового становища або технічної та/або професійної спроможності? Якщо це доречно і стосується конкретного контракту, суб'єкт господарювання може залучати потужності інших суб'єктів господарювання, незалежно від юридичного характеру відносин між ними. У такому випадку суб'єкт господарювання повинен довести, що матиме у своєму повному розпорядженні необхідні ресурси, наприклад, для виробництва і торгівлі. Така можливість дозволяє суб'єкту господарювання задіяти не тільки економічні та фінансові ресурси своїх відділень, але й ресурси субпідрядників одного або декількох інших суб'єктів господарювання, які вже надали свої ресурси у розпорядження суб'єкта господарювання.

Група суб'єктів господарювання також може за схожих обставин залучати потужності членів групи або інших суб'єктів. Щодо критеріїв стосовно освітньої та професійної кваліфікації або професійного досвіду, суб'єкти господарювання можуть залучати ресурси інших суб'єктів господарювання, тільки якщо такі суб'єкти будуть виконувати роботи або надавати послуги, що потребують певної підготовки. Держзамовник не має права наполягати, щоб документи на підтвердження наявності таких ресурсів були представлені у специфічній формі. Наприклад, держзамовнику не дозволено вимагати угоду про співпрацю або установчі документи, що свідчить про партнерські стосунки між кандидатом і такими суб'єктами господарювання.

Відсутність або часткова відсутність документації

У Директиві явно зазначено, що держзамовник має право просити суб'єкта господарювання *доповнити* або *надати роз'яснення* щодо наданих документів. У директиві не зазначено, що саме означає «доповнити» або «надати роз'яснення» щодо документації.

Відмова прийняти заявку, що має шанси на перемогу, через те, що суб'єкт господарювання не зміг надати специфічну документацію на вимогу держзамовника, може суперечити принципу ефективності закупівель. З іншого боку, якщо очікувати, поки прийде вся документація, на яку держзамовник відправив запит, то, враховуючи час, необхідний на пошук документації, якої не вистачає, це може призведе до затягування часу, відведеного на виявлення зацікавленості/подання заявок або оцінювання тендерних пропозицій.

Оптимальним було б дозволити держзамовнику зробити запит на додаткові документи за умови, що вони стосуються вже наданої документації і відповідних критеріїв відбору, які були встановлені заздалегідь. Також бажано дозволити держзамовнику мати роз'яснення щодо вже наданої документації, якщо вона містить несумісну або суперечливу інформацію, а також таку, що потребує роз'яснень і не є повною.

Щоб скоротити тиск як на суб'єктів господарювання, так і на держзамовника, на практиці може бути доречним обмежити верифікацію наданої документації. Директива не містить інструкцій з цього приводу. Однак у законодавстві деяких держав-член ЄС прямо зазначається, як держзамовнику слід вчиняти у таких випадках.

Короткий список

Держзамовник має право скласти короткий список суб'єктів господарювання з тих, що пройшли перевірку, тоді суб'єкти господарювання з короткого списку запрошуються на тендер/перемовини/співбесіду. У цьому випадку держзамовник має враховувати таке:

- Держзамовник повинен застосовувати об'єктивні та недискримінаційні критерії (або методологію).

- Тільки об'єктивні та недискримінаційні критерії, які дозволені Директивою, можуть бути застосовані під час відбору суб'єктів господарювання. Тому забороняється застосовувати будь-які критерії, які виходять за межі тих, що встановлені Директивою.
- Держзамовник повинен брати до уваги відносну фінансову і технічну потужність суб'єктів господарювання, проаналізувавши яку складається попередній рейтинг відібраних суб'єктів господарювання, що дозволяє держзамовникові визначити тих суб'єктів господарювання, які найкраще здатні виконати умови майбутнього контракту.
- Для складання попереднього рейтингу відібраних суб'єктів господарювання і визначення, кого з суб'єктів господарювання буде запрошено до участі у тендері/перемовинах/співбесіди, держзамовник може розробити методологію відбору операторів на основі системи балів.
- Держзамовник повинен зазначити у повідомленні про контракт об'єктивні та недискримінаційні критерії та методологію відбору, яку він застосовуватиме для включення операторів до короткого списку. Мета цієї вимоги – забезпечити виконання принципів рівного поводження і прозорості, а також обмежити можливості для зловживань і свавілля з боку держзамовника.

Офіційні списки

Згідно з Директивою, державам-членам дозволяється створювати та використовувати офіційні списки затверджених суб'єктів господарювання. Загалом, такі реєстри мають створюватись і працювати відповідно до допустимих критеріїв відбору, викладених у Директиві. До суб'єктів господарювання, зареєстрованих в офіційному списку, не повинно бути більш сприятливого ставлення, ніж до тих, які не включені до цього списку, і система реєстрації повинна дозволяти суб'єктам господарювання подати заявку на реєстрацію в будь-який момент. Суб'єкти господарювання, зареєстровані в офіційних списках у державі-члені, де вони засновані, можуть вимагати реєстрації в певних межах як альтернативне свідчення того, що вони відповідають критеріям відбору, на основі яких відбувалася реєстрація.

Стратегія відбору суб'єктів господарювання

Чек-лист питань для розгляду: Загальна стратегія відбору повинна бути визначена до початку конкурсного відбору. Стратегію треба визначити з урахуванням загальних принципів права, включно з відповідними положеннями Договору, а також національного законодавства.

Чек-лист, наведений нижче, визначає основні загальні моменти, які держзамовник повинен врахувати, виробляючи загальну стратегію відбору суб'єктів господарювання (* не застосовується до відкритої процедури):

1. Ви визначили категорії критеріїв відбору, що будуть застосовуватися?
2. Ви визначили, які специфічні критерії будуть входити до кожної категорії критеріїв відбору?
3. Ви вважаєте за потрібне встановити мінімальний рівень потужності суб'єкта господарювання стосовно будь-яких критеріїв економічного і фінансового становища або технічної та/або професійної спроможності? Якщо так, ви визначили мінімальний рівень потужності суб'єкта господарювання?

4. Ви визначили, які свідоцтва/рекомендації потрібно вимагати від суб'єктів господарювання для підтвердження відповідності встановленим критеріям відбору?
5. * У випадку обмеженої процедури відбору, процедури відбору на конкурсній основі, що включає перемовини або співбесіду й на основі співбесіди, держзамовнику слід звернутися до таких питань:
 - a) Ви встановили мінімальну кількість суб'єктів господарювання, яких треба запросити для участі у тендері/перемовинах/співбесіді?
 - a) Ви вважаєте за потрібне обмежити кількість суб'єктів господарювання, яких треба запросити для участі у тендері/перемовинах/співбесіді? Якщо так, то:
 - o Ви встановили максимальну кількість суб'єктів господарювання?
 - o Ви визначили критерії або методологію для вибору суб'єктів господарювання, яких треба запросити для участі у тендері/перемовинах/співбесіді, з усіх суб'єктів господарювання, які пройшли кваліфікаційний відбір?
 - o Ви визначили, чи існують опитувальники для проведення кваліфікаційного відбору, які ви повинні використовувати?
1. Ви визначили час, місце і спосіб розкриття такої інформації (згідно з положеннями чинного законодавства):
 - a) критерії відбору, які ви будете застосовувати
 - b) мінімальний рівень потужності операторів, який ви будете застосовувати
 - c) документи/рекомендації, про які ви будете запитувати
 - d) мінімальна кількість суб'єктів господарювання, яких ви плануєте запросити для участі у тендері/перемовин/співбесіді*
 - e) максимальна кількість суб'єктів господарювання, яких ви плануєте запросити для участі у тендері/перемовин/співбесіді*
 - f) будь-які критерії або методологія, які ви будете застосовувати для вибору суб'єктів господарювання, яких ви плануєте запросити для участі у тендері/перемовинах/співбесіді з тих операторів, які пройшли перевірку*

Комунальні послуги

Згідно з Директивою про комунальні послуги, держзамовники мають трохи більшу свободу у виборі критеріїв відбору і документів, які вони можуть вимагати від суб'єктів господарювання.

Як правило, держзамовники, які встановлюють критерії відбору під час відкритої процедури шляхом перемовин, оголошуючи конкурс і укладаючи інноваційні форми партнерства, повинні дотримуватися об'єктивних правил і критеріїв. Коли вони включають до своїх правил і критеріїв інформацію щодо комунальних послуг, визначених у Директиві, їм рекомендується застосовувати такі критерії відповідно до вимог, зазначених у Директиві. Наприклад, зобов'язання застосовувати обмеження до критеріїв оцінювання фінансового та економічного становища (період обігу не повинен перевищувати один рік), дотримання Єдиного європейського закупівельного документу, а також щодо типів документів і свідоцтв/сертифікатів, які вони можуть вимагати.

Постачальники комунальних послуг також можуть бути включені до кваліфікаційних систем, які повинні працювати на основі об'єктивних критеріїв, а кваліфікаційні

правила встановлюються держзамовником. За Директивою, кваліфікаційні системи відрізняються від офіційних списків суб'єктів господарювання тим, що вони складаються держзамовниками для власного використання.

Додаткова інформація

Публікації

SIGMA (2015), *Посібник з проведення публічних закупівель – Модуль Е3*, OECD Publishing, Paris, <http://www.sigmaweb.org/publications/public-procurement-training-manual.htm>

SIGMA (2014), *Обрані рішення Суду справедливості Європейського Союзу у справах стосовно публічних закупівель (2006-2014)*, OECD Publishing, Paris, <http://www.sigmaweb.org/publications/Judgements-CourtJustice-31July2014-Eng.pdf>

Аналітичні записки про публічні закупівлі

<http://www.sigmaweb.org/publications/key-public-procurement-publications.htm>

SIGMA (2016), аналітична записка № 24 - *Застосування офіційних списків автоматичного виключення учасників публічних закупівель*, OECD Publishing, Paris

Інші джерела

Обрані рішення Суду справедливості Європейського Союзу у справах стосовно публічних закупівель: C-31/87 “Beentjes”, C-357/06 “Frigerio Luigi & C.”, C-305/08 “CoNISMа”, C-213/07 “Michaniki”, C-538/07 “Assitur”, C-376/08 “Serrantoni and Consorzio stabile edili”, C-74/09 “Bâtiments and Ponts Construction and WISAG Produktionservice”, C-465/11 “Forposta and ABC Direct Contact”, C-234/14 “Ostas celtnieks”, http://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/